

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN
BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Overzicht van de ontwikkelingen op niveau van de Europese Unie (EU) – maart 2022

In deze mededeling aan de Vlaamse Regering wordt een overzicht gegeven van de voor Vlaanderen relevante ontwikkelingen in het Europese besluitvormingsproces tijdens de maand maart.

1. Discussies voorbije maand in de (Europese) Raad

1.1. Oorlog in Oekraïne en energieprijzen hoog op de agenda van de EU-leiders

Op 10 en 11 maart vond een informele bijeenkomst van de Europese Raad te Versailles plaats en op 24 en 25 maart een formele bijeenkomst te Brussel. De staatshoofden en regeringsleiders veroordeelden de militaire agressie van Rusland tegen Oekraïne in de sterkst mogelijke bewoordingen. Ze riepen Rusland op om onmiddellijk en onvoorwaardelijk zijn militaire acties te beëindigen en al zijn troepen en militair materieel terug te trekken uit het grondgebied van Oekraïne. Ze benadrukten dat Rusland en Wit-Rusland volledig verantwoordelijk zijn voor de oorlog en dat de verantwoordelijken verantwoording zullen moeten afleggen voor gepleegde misdaden. Zij benadrukten klaar te staan om in Europees verband aanvullende sancties in te voeren tegen Rusland en Belarus om de druk op deze landen nog verder op te voeren. De leiders bevestigden dat de EU vluchtelingen uit Oekraïne een veilige haven blijft bieden en humanitaire, medische en financiële zorg beschikbaar stelt aan de vluchtelingen en de lidstaten die hen opvangen. Dit werd eerder die maand al besproken door de Europese ministers van Buitenlandse Zaken. De EU-leiders benadrukten daarnaast de blijvende Europese steun aan de Oekraïense overheid, zowel voor actuele directe noden als na beëindiging van de Russische aanval, bij de wederopbouw van een democratisch Oekraïne. Hiertoe zal de EU een solidariteitsfonds oprichten waarbij internationale partners worden uitgenodigd deel te nemen. De staatshoofden en regeringsleiders hebben de Europese aspiraties en de Europese keuze van Oekraïne erkend en beslist de officiële aanvragen van Oekraïne, Georgië en Moldavië om lid te worden van de EU door te sturen naar de Europese Commissie met het verzoek om een opinie. De EU-leiders spraken zich ook uit over het zo snel mogelijk beëindigen van de energieafhankelijkheid van Rusland o.m. via het verminderen van het gebruik van fossiele brandstoffen, het diversifiëren van energieaanbieders, het versnellen van de ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen en het verder integreren van de energienetwerken van de lidstaten. De EU-leiders hebben ook toegezegd de huidige stijging van de energieprijzen dringend aan te pakken. Er werd lang gedebatteerd over de manier waarop. Enkele lidstaten, waaronder Italië, Portugal, Spanje en België, waren voorstander van het tijdelijk interveniëren in de werking van de markten, bv. via een plafond op de gas- en elektriciteitsprijzen of andere vergelijkbare maatregelen. Een andere groep lidstaten, waaronder Nederland, Duitsland, Ierland, Estland en Denemarken, was geen voorstander van zulke interventie in de energiemarkt. Er werd na een lange discussie tweeledig geconcludeerd. Enerzijds heeft de Europese Commissie aangegeven klaar te staan om te beoordelen of de tijdelijke noodmaatregelen (bv. subsidies aan energieproducenten) verenigbaar zijn met de bepalingen van de verordening aangaande de gemeenschappelijke elektriciteitsmarkt. Daarnaast is afgesproken dat de Raad en de Commissie met de belanghebbenden uit de energiesector zullen bespreken hoe maatregelen om in te grijpen op energiemarkten kunnen bijdragen aan het verlagen van de gas- en elektriciteitsprijzen. Op basis hiervan zal de Commissie voorstellen uitwerken. Tot slot kwamen de leiders overeen dat lidstaten en de Europese Commissie op vrijwillige basis gezamenlijk gas kunnen aanschaffen, gebruik makend van de collectieve politieke en marktmacht van de EU en de lidstaten. Deze optie zal ook openstaan voor Oekraïne, Moldavië, Georgië en de landen van de Westelijke Balkan.

1.2. Ministers voor Algemene Zaken bespreken oorlog in Oekraïne en de rechtsstaat in de EU

Op 3 en 4 maart vond de informele Raad Algemene Zaken plaats in Arles, Frankrijk. De ministers bespraken de Russische militaire agressie tegen Oekraïne en de gevolgen voor de EU. Verschillende lidstaten brachten het belang van EU-toetredingsperspectief voor Oekraïne ter sprake. Verschillende landen waaronder België willen een onderscheid maken tussen de korte en de lange termijn. Op korte termijn moet de focus liggen op wat we nu kunnen doen om Oekraïne concreet te helpen en mogen geen overhaaste beslissingen genomen worden. Op langere termijn is een versterkte samenwerking met Oekraïne mogelijk. Een eventuele toetreding moet alle voorwaarden en procedures hieromtrent respecteren. De ministers wisselden ook van gedachten over het rechtsstaatinstrumentarium van de EU. Dat instrumentarium is de laatste jaren uitgebreid met o.m. het rechtsstaatmechanisme van de meerjarenbegroting en de aanbevelingen die worden toegevoegd aan het jaarlijkse rechtsstaatrapport van de Europese Commissie. Een wetgevend

voorstel van de Europese Commissie over mediavrijheid en de veiligheid van journalisten (Media Freedom Act) verwacht in het derde kwartaal van dit jaar zal het instrumentarium verder aanvullen.

1.3. Politiek akkoord over het statuut en de financiering van Europese politieke partijen en stichtingen

De EU-ministers voor Algemene Zaken bereikten op 22 maart een politiek akkoord over een wijziging van de verordening over het statuut en de financiering van Europese politieke partijen en stichtingen. Dit moet leiden tot meer transparantie en strengere regels voor de financiering van Europese politieke partijen, met name om buitenlandse inmenging en manipulatie tegen te gaan, en tot vermindering van de administratieve lasten. De ministers wisselden daarnaast ook van gedachten over de ontwerpconclusies van de Europese Raad op 24 en 25 maart 2022. Tot slot legde het Frans Voorzitterschap de ministers een voorstel voor over de volgende stappen van de Conferentie over de Toekomst van Europa met het oog op het slotevenement op 9 mei. De eindresultaten van de Conferentie, die zijn gebaseerd op de aanbevelingen van de burgers, zullen voorgesteld worden in een verslag. Het uitvoerend comité van de Conferentie zal dit verslag aan het gezamenlijk voorzitterschap van de Conferentie bezorgen, waarna de EU-instellingen zich over de resultaten zullen buigen.

1.4. Vlaamse recorduitvoer ondanks mondiale uitdagingen

Maart was een bewogen maand op handelsfront. Binnen de WTO startten de EU-consultaties op in het kader van een geschil met het VK omtrent Britse steunmaatregelen voor duurzame energieprojecten. Daarnaast breidden de EU en haar bondgenoten de sancties tegen Rusland uit met onder meer een schrapping van de 'meest begunstigde natie'-behandeling. Desondanks bracht maart ook goed nieuws met de publicatie door FIT van de Vlaamse handelscijfers voor 2021. Met 380 miljard euro vestigde de Vlaamse uitvoer een nieuw jaarrecord dat steeg met 27,6% ten opzichte van 2020. Het nieuwe uitvoerrecord kwam er ondanks uiteenlopende mondiale uitdagingen. Zo kregen Vlaamse exportbedrijven vorig jaar af te rekenen met verstoringen in de productie- en distributieketen, maar ook met aanvoertekorten en stijgende grondstofprijzen. Sterkste stijgers waren de farmaceutische en chemische producten. Ook de Vlaamse invoer bereikte met 378 miljard euro een nieuw record.

1.5. Europese ministers bespreken de toekomst van het cohesiebeleid en de situatie in Oekraïne

Op 1 maart vond een informele vergadering plaats van de Europese ministers verantwoordelijk voor cohesiebeleid in Rouen, Frankrijk. Op de agenda stond een gedachtewisseling over de toekomst van het cohesiebeleid, maar uiteraard ging er ook veel aandacht naar de situatie in Oekraïne. Er werd besproken hoe het cohesiebeleid mee ingezet kan worden om lidstaten te ondersteunen bij de opvang van Oekraïense vluchtelingen. In de loop van de maand maart werd dit concreet gemaakt onder de vorm van het initiatief 'Cohesion's Action for Refugees in Europe' (CARE). Ook stelde de Europese Commissie eind maart voor om de middelen uit REACT-EU vervroegd uit te betalen. België uitte zijn solidariteit met Oekraïne, maar benadrukte – in lijn met het Vlaamse standpunt – dat het cohesiebeleid als instrument gefocust moet blijven op de lange termijn. Verder onderstreepte België het belang van administratieve vereenvoudiging en plaatsgericht beleid.

1.6. ECOFIN-Raad bereikt akkoord over mechanisme voor koolstofgrenscorrectie

De EU-ministers van Economische Zaken en Financiën bespraken in de maand maart meermaals de economische en financiële gevolgen van de oorlog in Oekraïne en van de sancties die aan Rusland zijn opgelegd – zowel voor de Europese economie als voor de Russische economie. Alle ministers spraken hun steun uit voor de reeds aangenomen sancties. De ministers spraken af verdere maatregelen te nemen om

omzeilingen van de sancties te voorkomen. Sindsdien heeft de Raad aanvullende sanctiepakketten aangenomen, onder meer omtrent cryptotransacties. Ook de financiële impact van de vluchtelingen crisis werd door verschillende lidstaten aangehaald. Daarnaast bereikten de ministers tijdens de ECOFIN-Raad van 15 maart een akkoord over een algemene oriëntatie omtrent het mechanisme voor koolstofgrenscorrectie – een belangrijk dossier van het 'Fit for 55'-pakket. Het mechanisme heeft als doel het voorkomen van koolstoflekkage. Het moet voorkomen dat koolstofintensieve producten worden ingevoerd vanuit niet-EU-landen met een minder ambitieus milieubeleid. De Raad zal nog werk maken van een aantal kwesties gerelateerd aan dit dossier, zoals het geleidelijk afschaffen van de gratis toewijzing van emissierechten aan bedrijfstakken die onder het mechanisme vallen. Eens dit werk voltooid is en het Europees Parlement ook zijn positie over het mechanisme bepaald heeft, kunnen de onderhandelingen tussen beide instellingen van start gaan.

1.7. Landbouwministers buigen zich over voedselzekerheid in EU, Oekraïne en derde landen

De Raad Landbouw kwam op 2 maart in spoedzitting bijeen naar aanleiding van de oorlog in Oekraïne, die een grote impact kan hebben op de landbouwmarkten (met name voor granen, eiwithoudende gewassen, oliehoudende zaden, meststoffen, energie) en op de voedselzekerheid wereldwijd, wat ook een van de centrale thema's van de Europese top van Versailles was. Op de Raad Landbouw en Visserij van 21 maart kondigde de Europese Commissie een aantal maatregelen aan om de markten te stabiliseren en te zorgen voor voldoende productiecapaciteit om zowel de EU als derde landen van voedsel te voorzien – een voorbode van de mededeling rond voedselzekerheid en –systemen die de Europese Commissie op 23 maart publiceerde. De voorstellen omvatten o.a. het gebruik van braakliggend land voor het telen van eiwithoudende gewassen, de activatie van de landbouwcrisisreserve (om via nationale enveloppes de landbouwers te steunen) en de private opslag van varkensvlees. Vlaanderen verwelkomde de maatregelen, maar stelde zich tegelijkertijd kritisch op. De maatregelen hebben slechts een beperkt effect en er moet dus dringend worden nagedacht over structurele veranderingen. Vlaanderen steunde ook het voorstel van Nederland rond het gebruik van stikstof uit dierlijke mest als alternatief voor chemische meststoffen, om zo de importafhankelijkheid te verminderen en het overschot aan dierlijke mest op een milieuvriendelijke manier aan te wenden. Op dezelfde vergadering hadden de EU-ministers ook een videoconferentie met de Oekraïense minister van Landbouw. De Raad bevestigde unaniem zijn volledige steun en beloofde alles in het werk te zetten om Oekraïne zo goed mogelijk bij te staan.

1.8. Vlaams Minister Hilde Crevits pleit voor Europese steun voor voedselzekerheid

Tijdens de Raad Landbouw en Visserij van 21 maart bogen de EU-ministers zich over het effect op de visserij van de stijgende brandstofprijzen door de oorlog in Oekraïne. De stijgende prijzen voor ruwe grondstoffen en brandstof treft ook de Vlaamse visserij- en aquacultuursector. Samen met 20 andere EU-lidstaten pleitte minister Hilde Crevits voor Europese steun om de voedselvoorziening te blijven garanderen. Europees Commissaris voor Milieu, Oceanen en Visserij Sinkevičius toonde veel begrip voor de moeilijke situatie. In vele EU-lidstaten blijven immers vissersvaartuigen aan de kade liggen, omdat het vissen niet meer rendeert. De Commissaris schoof twee mogelijke steunmaatregelen naar voren: een tijdelijk mechanisme voor staatsteun en de activering van het crisismechanisme (art. 26) van het nieuw Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur, waardoor Vlaanderen de getroffen sectoren aanvullend zal kunnen ondersteunen tijdens deze crisis.

1.9. EU-ministers houden gedachtewisseling over geopolitieke dimensie van EU-ontwikkelingsbeleid

Op 6 en 7 maart vond een informele bijeenkomst van de EU-ministers van Ontwikkelingssamenwerking plaats. Bij aanvang van de vergadering werd de situatie in Oekraïne besproken. Onder meer de humanitaire en financiële hulp aan Oekraïne, de steun aan buurlanden Moldavië en Georgië voor de opvang van

vluchtelingen en de samenwerking met internationale partners kwamen aan bod. Daarnaast hielden de EU-ministers een gedachtewisseling over de geopolitieke dimensie van het ontwikkelingsbeleid van de EU. Hoge Vertegenwoordiger Borrell benadrukte de nood aan een meer geopolitieke Unie. Daarvoor moet de EU haar waarden en belangen aan partners duidelijk maken, in eenheid handelen, niet alleen militaire middelen, maar ook politieke en economische hefboomen inzetten en met concrete acties haar geloofwaardigheid herstellen. België benadrukte het belang van structurele, frequente en gelijkwaardige dialoog waarbij voldoende aandacht gaat naar de prioriteiten van onze partners. Het aangekondigde nieuwe partnerschap inzake migratie en mobiliteit tussen de EU en de Afrikaanse Unie is een interessante stap om de dialoog te blijven voeren met de Afrikaanse partnerlanden. Tot slot hielden de ministers een gedachtewisseling over biodiversiteit in ontwikkelingsbeleid en onderzoek naar en behoud van duurzame voedingssystemen, in aanwezigheid van voormalig president van Niger Mahamadou Issoufou en vertegenwoordigers van verschillende onderzoeksinstellingen.

1.10. Oekraïense Cultuurminister getuigt tijdens informele Raad Cultuur en Media

De informele Raad van ministers van Cultuur op 7 en 8 maart opende met een pakkende video en een videogesprek met de Oekraïense Minister van Cultuur en Informatiebeleid, Oleksandr Tkachenko, die de EU-Cultuurministers vroeg om bijkomende sancties op te leggen aan alle Russische mediakanalen en om alle culturele banden met Rusland stop te zetten. Er was sterke eensgezindheid onder de lidstaten in de veroordeling van de Russische militaire invasie in Oekraïne. Er was unanieme wil om artiesten, journalisten en culturele actoren te steunen vanuit de EU en lidstaten. De sessie werd afgerond met een verklaring gesteund door alle aanwezige lidstaten. Nadien hielden de ministers ook nog een gedachtewisseling over de toekomst van de media met aandacht voor duurzame verdienmodellen, mediawijdsheid, toegang tot content en het gebruik van algoritmes – thema's die ook in de Vlaamse relanceprojecten aan bod komen. Een laatste debat ging over de bescherming van erfgoed en het versterken van de strijd tegen illegale handel in cultuurgoederen. Verschillende ministers verwezen naar de rol van Europeana (een portaalsite waarop gedigitaliseerde collecties van Europese culturele en wetenschappelijke instellingen te vinden zijn) in de digitale transformatie van de culturele sector – een thema waar ook in Vlaanderen hard aan gewerkt wordt in het kader van de relance.

1.11. Europese ministers nemen verklaring aan over betaalbaar en duurzaam wonen

Op 8 maart vond een informele Conferentie plaats van de Europese ministers verantwoordelijk voor huisvesting en bouwen. Naar aanleiding van deze conferentie namen de ministers een gezamenlijke verklaring aan over betaalbaar en duurzaam wonen in de Europese Unie. Namens de drie gewesten benadrukte België dat de renovatie van de bestaande woningen een enorme uitdaging is die veel investeringen vraagt. Hij uitte ook zijn bezorgdheid over de stijgende woning- en energieprijzen. Op initiatief van de drie gewesten bevat de gezamenlijke verklaring een paragraaf waarin aan de Europese Commissie wordt gevraagd om een vergelijkende studie uit te voeren naar de bestaande mechanismen in de EU om de stijging van huur- en koopprijzen te drukken.

1.12. Telecomministers houden gedachtewisseling over Europese cyberbeveiliging

Op 8 en 9 maart hielden de Europese ministers van Telecommunicatie in het licht van de recente geopolitieke ontwikkelingen een gedachtewisseling over de veerkracht van de communicatie-infrastructuur en -netwerken. De herziening van de NIS2-Richtlijn (Richtlijn betreffende de beveiliging van netwerk- en informatiesystemen), waarover nu tussen de EU-instellingen onderhandeld wordt, moet resulteren in een hoog gemeenschappelijk niveau van cyberbeveiliging in de EU. Daarnaast debatteerden de ministers over de veiligheid van de Europese cyberspace. Ze bogen zich over de structuur van een veerkrachtig en effectief cyberecosysteem en over de basisvereisten voor cyberbeveiliging in Europa. De ministers wisselden daarbij

van gedachten met vertegenwoordigers van het Europees Agentschap voor Netwerk- en informatiebeveiliging en het Franse Nationaal Agentschap voor de Beveiliging van Informatiesystemen over mogelijke Europese samenwerkingsmechanismen. Daarbij spraken de ministers zich uit over de Europese wet inzake cyberweerbaarheid, een wetgevend initiatief dat de Europese Commissie in het najaar zal publiceren met als doel het bepalen van gemeenschappelijke normen voor cyberbeveiligingsproducten.

1.13. Eurogroep bespreekt flexibel en wendbaar begrotingsbeleid voor 2023

Op 14 maart kwam de Eurogroep bijeen om de coördinatie van het begrotingsbeleid voor 2023 met het oog op het behoud van het economisch herstel te bespreken. Naast andere macro-economische ontwikkelingen met een invloed op de begrotingsplanning kwam de economische situatie als gevolg van de Russische agressie in Oekraïne aan bod. De Eurogroep zal nauw met de Europese Commissie samenwerken om een flexibel en wendbaar beleid te voeren in het licht van de huidige onzekerheden en risico's. Vervolgens bespraken de ministers het 13^e verslag over het verscherpte toezicht op Griekenland, waarmee de toestand van de Griekse economie, begroting en financiën nauwlettend opgevolgd wordt. De ministers spraken zich positief uit over de vooruitgang geboekt door de Griekse autoriteiten. Tot slot gingen de ministers dieper in op de inhoud van een werkplan voor resterende openstaande punten omtrent de bankenunie.

1.14. EPSCO-Raad buigt zich over gendergelijkheid op de arbeidsmarkt

De EPSCO-Raad nam op 14 maart een algemene oriëntatie aan voor het voorstel voor een richtlijn ter bevordering van een beter evenwicht tussen mannen en vrouwen in de raad van bestuur van grote ondernemingen. 's Ochtends en tijdens het lunchdebat bespraken de ministers de situatie in Oekraïne en de steunmaatregelen die zowel op nationaal als op EU-niveau worden overwogen om de opvang van vluchtelingen te waarborgen. Alle lidstaten betuigden steun aan de lidstaten dichterbij de grens met Oekraïne en waren goedkeurend over het CARE-initiatief dat toelaat om cohesiemiddelen flexibel in te zetten voor de opvang van vluchtelingen (zie 1.5). Er werd daarnaast ook gedebatteerd over de bestrijding van discriminatie bij aanwerving, de bevordering van diversiteit op de arbeidsmarkt en de participatie van ouderen op de arbeidsmarkt. België heeft in deze debatten goede praktijken meegegeven van alle beleidsniveaus.

1.15. EU-ministers van Volksgezondheid debatteren over impact Oekraïne-crisis op volksgezondheid

Tijdens de maand maart kwamen de EU-ministers van Volksgezondheid meermaals bijeen om een gecoördineerde en inclusieve EU-respons op de gezondheidsgevolgen van de oorlog in Oekraïne te bespreken. Aan de bijeenkomst op 15 maart nam ook de Oekraïense minister van Gezondheid deel. Hij gaf verslag over de vernietigingen van de civiele infrastructuur, met inbegrip van ziekenhuizen. De nood aan medische hulp van de EU is dan ook groot. De lidstaten gaven duidelijk blijk van solidariteit en bereidheid tot hulp aan Oekraïne en aan de aangrenzende landen die veel vluchtelingen opvangen. Polen vroeg om een terugbetalingsmechanisme voor de grote kosten die het moet dragen voor de gezondheidszorg van de vluchtelingen. De lidstaten toonden zich bereid om patiënten over te nemen die gespecialiseerde medische hulp nodig hebben. Vaccinatie, screenings op besmettelijke ziekten en mentale gezondheid werden vermeld als belangrijkste bezorgdheden. Het debat werd tijdens de formele EPSCO-Raad van 29 maart verdergezet. Sommige lidstaten pleitten voor een bijzonder fonds om medische kosten te financieren. Andere lidstaten, alsook de Europese Commissie, pleitten voor een zo flexibel mogelijke inzet van bestaande financieringssystemen. Daarnaast werd ook de huidige COVID-19-crisis besproken. Tijdens het debat werd het belang van mondiale solidariteit bevestigd. Evenwel dienen de leveringen aangepast te worden aan de capaciteit van ontvangende landen. Vaccinleveringen moeten vertragen en contracten moeten flexibeler worden om geen vaccins verloren te laten gaan. Veel lidstaten drongen ook aan op een spoedige coördinatie en gemeenschappelijke visie over de 2^e boosterprik op basis van nieuwe wetenschappelijke info. Tot slot

sprak de Europese Commissie zich uiterst positief uit over de uitrol van de EU-vaccinatiestrategie. Meer dan 72% van de EU-bevolking is volledig gevaccineerd en meer dan 50% heeft reeds een booster ontvangen. De Europese Commissie benadrukte wel dat de crisis nog niet voorbij is. Ook de instroom van miljoenen Oekraïense vluchtelingen zorgt voor extra uitdagingen.

1.16. EU-lidstaten bespreken integratie van Oekraïense kinderen in onderwijssysteem

Op woensdag 16 maart organiseerde het Franse voorzitterschap een informele bijeenkomst van de ministers van Onderwijs ter bespreking van een gecoördineerd Europees antwoord op de oorlog in Oekraïne op vlak van onderwijs. Naast de EU-ministers waren de Oekraïense minister van Onderwijs Serhiy Shkarlet en Eurocommissaris voor Onderwijs Mariya Gabriel aanwezig. Commissaris Gabriel benadrukte het belang van de continuïteit van het onderwijs voor Oekraïense kinderen. De lidstaten zullen met de Europese Commissie en het Oekraïense ministerie van Onderwijs samenwerken aan een gezamenlijke aanpak om de kinderen zo goed mogelijk te integreren in de onderwijssystemen in de EU. België stelde de maatregelen voor die de gemeenschappen nemen om Oekraïense vluchtelingen te verwelkomen in het onderwijssysteem. Ook riep België op om bestaande EU-tools en -structuren te gebruiken voor de uitwisseling van informatie en goede praktijken. Veel lidstaten nemen ook gelijkaardige maatregelen. Tegelijk zal men samenwerken opdat Oekraïense kinderen de band met de Oekraïense taal en cultuur niet verliezen. Het Frans Voorzitterschap concludeerde dat de lidstaten het Oekraïens digitaal leerplatform mee moeten promoten. Ook zal de 'High Level Group for Education and Training' binnen de Raad de situatie in het onderwijs op EU-niveau mee monitoren.

1.17. Ministers van leefmilieu debatteren over voorstel voor afzonderlijk emissiehandelssysteem voor wegtransport en gebouwen, geflankeerd door sociaal klimaatfonds

Tijdens de Raad Leefmilieu van 17 maart werd er dieper ingegaan op één van de meer controversiële elementen uit het 'Fit for 55'-pakket, met name het voorstel inzake een afzonderlijk emissiehandelssysteem voor gebouwen en wegtransport en de opzet van een sociaal klimaatfonds om de eraan verbonden sociale gevolgen mee op te vangen. Opnieuw werd duidelijk dat verschillende lidstaten, waaronder België, twijfels hebben bij de geschiktheid van dergelijk afzonderlijk emissiehandelssysteem en bezorgd zijn over de socio-economische impact ervan. Andere lidstaten, zoals Duitsland, Nederland, Denemarken, Zweden en Finland zijn daarentegen wel voorstander van het systeem en geloven in de effectiviteit van de marktwerking en het prijssignaal dat hieruit zou voortvloeien. België gaf aan dat emissiereducties in de wegtransportsector eerder nagestreefd moeten worden via ambitieuze normen en is daarom voorstander van een snellere uitfasering van de brandstofmotor dan de door de Commissie hiervoor voorgestelde datum van 2035. Dit is ook voor Vlaanderen een belangrijk punt. Indien een apart systeem toch zou worden opgezet, dan moet er nagedacht worden over manieren om prijsfluctuatie te beperken en/of om het systeem op een progressieve manier in te voeren voor particulieren. De opbrengsten van een dergelijk systeem zouden in elk geval de meest kwetsbaren en kleine en middelgrote ondernemingen moeten ondersteunen in hun transitie naar klimaatneutraliteit. Voor Vlaanderen is het cruciaal dat eventuele opbrengsten uit koolstofbeprijzing terugvloeien naar de lidstaten/regio's waar deze gegenereerd worden. Vlaanderen is het niet eens met de opzet van een sociaal klimaatfonds dat gespijst wordt door opbrengsten uit het nieuwe emissiehandelssysteem en gelooft dat de lidstaten of regio's beter geplaatst zijn om sociaal klimaatbeleid te voeren in het kader van de nationale klimaatplannen. Ook andere lidstaten zoals Duitsland, Nederland, Luxemburg, Zweden en Denemarken staan sceptisch tegenover het sociaal klimaatfonds. De Commissie daarentegen stelt dat de architectuur van het 'Fit for 55'-pakket rekent op de bijdrage aan de emissiereducties via dit systeem en de bijkomende solidariteit van het sociaal klimaatfonds. In een ander punt nam de Raad Leefmilieu een algemene oriëntatie aan over de verordening inzake batterijen en batterijenafval. Een voor Vlaanderen belangrijk punt om het huidige goed werkende systeem van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid te kunnen behouden, is hierin verworven. Na een jaar van

intensieve besprekingen binnen de Raad en een week nadat de positie van het Europees Parlement werd afgeklopt, kunnen de onderhandelingen tussen beide instellingen om tot een akkoord te komen nu starten.

1.18. Europese ministers bespreken toerisme van Europeanen in Europa

Op 18 maart vond een informele conferentie plaats van de Europese ministers verantwoordelijk voor toerisme. Het Frans Voorzitterschap is zo het vijfde opeenvolgende voorzitterschap dat een ministeriële vergadering organiseert over toerisme sinds het begin van de pandemie. De ministers hielden een debat over het toerisme van Europeanen in Europa. Daarnaast hadden ze het tijdens een werklunch over duurzaam toerisme. De oorlog in Oekraïne kwam ook aan bod, meer bepaald de impact op het toerisme en de rol die de toeristische sector zou kunnen spelen in de opvang en integratie van Oekraïense vluchtelingen. België besteedde onder meer aandacht aan het belang van welzijn op de bestemming, aan de digitalisering van de toeristische sector, en aan inclusie en toegankelijkheid. Deze punten zijn ook voor Vlaanderen belangrijk, in het licht van het relancebeleid 'Reizen naar morgen'.

1.19. EU-ministers van Buitenlandse Zaken en Defensie keuren Strategisch Kompas goed

Tijdens de Raad Buitenlandse Zaken van 21 maart bespraken de EU-ministers de volgende stappen in de EU-respons op de Russische agressie in Oekraïne. Daarbij lag de focus op het beperken van de macht van Rusland, het land diplomatiek en internationaal isoleren, en het aanspreken op zijn oorlogsmisdaden en schendingen van het internationaal recht. De ministers kwamen overeen Oekraïne via de Europese Vredesfaciliteit bijkomende steun te verlenen. Ook hielden ze een gedachtewisseling met vicepremier en minister van Buitenlandse Zaken en Europese Integratie van Moldavië, Nicu Popescu. Hij bracht verslag uit over de meest dringende noden van Moldavië, onder meer op vlak van huisvesting van vluchtelingen, energie en veiligheid. Daarnaast debatteerden de ministers over de aanhoudende politieke en veiligheidssituatie in Mali met het oog op de toekomst van het EU-engagement in het land. De Raad benadrukte dat de Europese militaire opleidingsmissie in Mali op geen enkele wijze betrokken mag zijn in activiteiten van de aan Rusland gelieerde Wagnergroep. Hoge vertegenwoordiger Borrell heeft hiertoe garanties aan de Malinese autoriteiten gevraagd. Tot slot keurden de EU-ministers van Buitenlandse Zaken en de EU-ministers van Defensie het Strategisch Kompas goed, dat ook door de Europese Raad op 24-25 maart bekrachtigd werd. Het Strategisch Kompas is het ambitieus Europees actieplan ter versterking van het EU-veiligheids- en defensiebeleid voor de periode tot 2030. Het Kompas omvat concrete voorstellen opdat de EU in crisissituaties krachtiger kan optreden en de veiligheid van de Unie en haar burgers kan garanderen. Ook wordt in het Kompas de rol van en de samenwerking met de NAVO onderstreept.

2. Ontwikkelingen inzake EU-regelgeving

2.1. Voorstellen van richtlijn

Tussen 1 en 31 maart 2022 werden drie voorstellen van richtlijnen gepubliceerd.

Deze behandelden volgende onderwerpen:

- bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld
- nieuwe psychoactieve stoffen
- versterken van de positie van de consument

2.2. Aangenomen richtlijnen

Tussen 1 en 31 maart 2022 werden twee aangenomen richtlijnen gepubliceerd.

Deze behandelden volgende onderwerpen:

- het gebruik van bepaalde infrastructuurvoorzieningen aan voertuigen
- de bescherming van de werknemers

2.3. Omzetting EU-richtlijnen in de Vlaamse rechtsorde

In bijlage II staat een stand van zaken van de omzetting van EU-richtlijnen in de Vlaamse rechtsorde.

1. *Vlaams scorebord*

De Europese Commissie publiceert tweemaal per jaar een scorebord. Het scorebord van de Europese Commissie is een rapport van de omzettingsprestaties van de 27 lidstaten, met inbegrip van België. Op basis van deze gegevens wordt een "Vlaams scorebord" samengesteld.

A. Vlaams scorebord juni 2022

Het Vlaams scorebord van juni 2022 telt 13 richtlijnen die Vlaanderen moet omzetten. Hier zijn 5 richtlijnen van omgezet.

B. Vlaams scorebord december 2022

Het Vlaams scorebord van december 2022 telt 6 richtlijnen die Vlaanderen moet omzetten.

C. scorebord juni 2023

Het Vlaams scorebord van juni 2023 telt 5 richtlijnen die Vlaanderen moet omzetten.

2.4. Stand van zaken inbreukdossiers

De Vlaamse overheid moest in maart 2022 nog maatregelen nemen in 20 inbreukdossiers (= de *lopende* inbreukdossiers). Het gaat om:

7 inbreukdossiers wegens laattijdige omzetting van richtlijnen

13 inbreukdossiers wegens niet-correcte of onvolledige omzetting of toepassing van richtlijnen of andere bronnen van het Europees recht

De Vlaamse overheid was in maart 2022 betrokken in 20 inbreukdossiers waarin de nodige maatregelen reeds werden genomen (= de *afgeronde* inbreukdossiers). Het gaat om:

15 inbreukdossiers wegens laattijdige omzetting van richtlijnen

5 inbreukdossiers wegens niet-correcte of onvolledige omzetting of toepassing van richtlijnen en andere bronnen van het Europees recht

Overzichtstabel - stand van de procedure van de *lopende* inbreukdossiers:

Stand van de procedure	31.03.2021	30.04.2021	31.05.2021	30.06.2021	30.08.2021	30.09.2021	31.10.2021	30.11.2021	31.12.2021	31.01.2022	28.02.2022	31.03.2022
Ingebrekestellingen	14	14	12	8	11	9	9	10	9	11	11	13
Met redenen omklede adviezen	5	4	4	6	6	6	6	6	6	6	6	7
Dagvaardingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Eerste veroordeling door het Hof van Justitie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ingebrekestellingen na een eerste veroordeling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dagvaardingen na een eerste veroordeling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tweede veroordeling door het Hof van Justitie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal aantal inbreukdossiers	19	18	16	14	17	15	15	16	15	17	17	20

Bijlagen

Meer informatie vindt u als bijlage:

BIJLAGE I	Agenda binnen de (Europese) Raad
-----------	----------------------------------

Jan JAMBON

Minister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management